Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут обдарованої дитини НАПН України
Міжнародна академія педагогічної освіти
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавська обласна рада
Полтавська міська рада
Аріельський Університет, Аріель, Ізраїль
Краківський педагогічний університет імені Комісії національної освіти, Польща
Краківська Академія імені Анджея Фрич Моджевського, Польща
Середня школа «Сент-Ендрю», Канада
Національний коледж шкільних керівників, Великобританія
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної
освіти ім. М. В. Остроградського

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ»
(XXIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ)

19–20 травня 2016 року

м. Полтава

– кризу способу життя (її, зазвичай, переживають приїжджі студенти, що опинилися поза родиною, змушені самотужки облаштовувати свій побут чи пристосовувтися до нових помешкань, до умов життя в чужому населеному пункті. Тут і місцеві постають перед необхідністю змінювати режим дня, освоюватися з новими витратами часу – на дорогу, на роботу в бібліотеці тощо, з новим режимом харчування і т. ін);

– кризу соціального статусу (хоча більшість опитаних студентів визнали її як найменш проблемну з усіх перелічених, але зміна статусу протягом певного часу потребує необхідністю вживання в нову роль, освоєння нових стандартів поведінки, змінного вигляду, перспективами виборів, що відкриваються у сфері громадського життя тощо).

Подолання деструктивних наслідків цих криз відбувається в ході адаптації. Це поняття розкривається вченими по-різному. У широкому розумінні – це загалом пристосування як таке. Наприклад, В. Шпак позиціонує її як «процес, що відбувається за рахунок можливостей організму здійснювати свою діяльність і поведінку в змінених зовнішніх і внутрішніх умовах» [1, с. 179], наголошуючи на природності цього явища і універсалізуючи її на будь-які обставини. С. Вітвицька конкретизує окреслену проблему, розглядаючи процес пристосування студента до нових умов соціально-психологічною адаптацією, яка являє собою «засвоєння молоддю норм студентського життя, включення в систему міжособових стосунків групи» [2, с. 107]. Проте не викликає заперечень значущість адаптації для збереження людиною своїх найзначущіших особливостей у працездатному стані, здатності не поглиблювати кризи, що виникли, віднаходити конструктивні шляхи вирішення для пов'язаних з ними життєвих ускладнень.

Саме з цих позицій ми розглядаємо проблему адаптації студента-першокурсника в умовах вищої школи і ставимо її як одну з першочергових для викладацької спільноти, що працює з цим контингентом, та органів студентського самоврядування, що має значні можливості для формування у виші оптимального для молоді, гуманного комунікативного середовища – ефективного засобу стимулювання повноцінної і швидкої адаптації його наймолодших суб'єктів.

Література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів вищої школи / Світлана Сергіївна Вітвицька. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 316 с.

2. Шпак В. Реабілітаційна педагогіка: Навчальний посібник / Валентина Шпак. – Полтава : АСМІ, 2006. – 328 с.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОЄДНАННЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ТА ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ФАКУЛЬТЕТАХ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

А.О. Жиденко, І.І. Кладікова, К.В. Бібчук
Чернігів, Україна

На сучасному етапі, враховуючи погіршення екологічних умов, зниження рівня здоров'я населення, скорочення медичних і соціальних державних програм, на перший план висувається проблема фізичного здоров'я населення взагалі та підростаючого покоління зокрема [1]. Саме вивчення учнями предмета основи здоров'я у школі сприяє виробленню ними практичними навичками здорового способу життя й безпечної поведінки в природі та суспільстві, формуванню позитивного й ціннісного ставлення до життя та здоров'я, сприянню їх розвитку не лише фізичному, а й психічному, соціальному і духовному. Уроки фізичної культури також розширяють фізичні

можливості школярів, посилюють мотивацію к саморозвитку, фізичному ро формують потребу у здоровому способі життя, забезпечують збереження і зм здоров'я.

На сьогоднішній день в Чернігівській області діє 635 загальноос навчальних закладів, зокрема в м. Чернігова – 35. Їх потреби у вчителях основ складають 59осіб, Чернігівської області – понад 640 осіб, а суміжних областей – 20 тис. осіб. Це загострює проблему підготовки фахівців – вчителів основ здоров саме для загальноосвітніх шкіл. Керівництво шкіл змушене розподіляти навантаж предмета «Основи здоров'я» за залишковим принципом серед вчителів предметів. Вчителі, які викладають предмет «Основи здоров'я», не мають д вчителя основ здоров'я, а є вчителями біології (21,3 %), хімії та біології (24 трудового навчання (20,4 %), початкового навчання (17,6%) тощо. Викл предметів здоров'язбережувального спрямування некваліфікованими вчит призводить до зниження здоров'язбережувальної компетентності учнів. Викл шкільного інтегрованого предмета «Основи здоров'я», згідно затвердженого у 2011 Стандарту загальної середньої освіти, здійснюється в усіх загальноосвітніх навча закладах з 1 по 11 класи: з 1 по 9 класи «Основи здоров'я» є інваріантним пред (по 1 год. на тиждень); факультативним предметом – в початковій (0,5 год. на тиж базовій (1 год. на тиждень в 8-9 класах) та в старшій школі (1 год. на тиждень). того, освіта з питань здоров'я у навчальних закладах України включає освітню «Особистість дитини» у ДНЗ і основи медико-санітарної підготовки і ос цивільного захисту для юнаків в межах предмету «Допризовна підготовка» (від до 0,5 год. на тиждень) та основи медико-санітарної підготовки і основи цивіл захисту для дівчат та юнаків, які за станом здоров'я або релігійними погля не вивчають основи військової справи (від 1 до 2 год. на тиждень) в ста школі. Тому підготовка вчителів за спеціалізацією «Основи здоров'я» з ме викладання ними вказаних вище предметів на базі факультеті фізичного вихо Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченк нагальною і необхідною.

Розвиток і саморозвиток студентської молоді залежать від стану її здоров пов'язані з підвищенням рівня мотивації і формуванням ціннісного ставлення фізичного виховання та здорового способу життя. Основною проблемою суча системи вищої освіти є пошук оптимальних шляхів підготовки конкурентозд спеціалістів, підвищення рівня фізичної підготовленості та психофізіологічної ада студентської молоді до вимог, які пред'являє їх майбутня професійна діяльність Зміст дисциплін природничо-наукового циклу в навчальних планах підгот майбутніх учителів фізичної культури та основ здоров'я на всіх курсах пов включати інтегрований матеріал з проблеми формування, збереження і зміц здоров'я людини. Основною дисципліною цього циклу, метою якої є форму мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до свого здоров'я, налаштування здоровий спосіб життя, виховання переконань, моральних принципів відповідальності за стан особистого здоров'я і здоров'я навколишніх лю залишається дисципліна «Основи здоров'я».

Вивчення студентами курсу «Основи здоров'я» необхідно для цілеспрямован оволодіння знаннями, які використовуватимуть майбутні викладачі в практич діяльності та при пропаганді здорового способу життя, формування профес компетентності майбутніх учителів фізичної культури та основ здоров'я. Формув здоров'язбережувальної компетентності та валеологічної культури майбутніх вчит фізичної культури та основ здоров'я у процесі природничо-наукової підготовки

ою адаптації їх до нової педа здоров'я та безпеку життєдіяльн

ітньо-професійна програма під і найменування спеціальнос ціями) Основи здоров'я та Ф який складається, виходячи із ної та соціально-економічної підготовки в нашому навчаль ної підготовки. Дисципліни всіх сть формування особистості цикл гуманітарної та соці культурологічного спрямування ьої культури майбутнього фахі та закономірності історичног розвитку природи та всіх сфер су та суспільних відносинах характ розвитку українського суспіль ки також мають набути необхід професійним спрямуванням. Дисци забезпечити необхідне підґрунт но-орієнтованих дисциплін, а та х фахівців з основ здоров'я та фі посередньо стосуються людини і чити природничо-наукову підгото систем організму, фізіологічні та при патології та під час фізичн для нормальної життєдіяльност блок психолого-педагогічних вання готовності до здійснення сте.

З огляду на Указ Президента Укра льну стратегію з оздоровчої рухо «Рухова активність – здоровий спос вважається поєднання підготовки ого виховання разом зі спеціаліз ої культури мають достатню тео чні навички здоров'язбережува вати спеціалізацію «Основи здоров'я

Л

1. Єжова О.О. Здоров'яспрям і практика [Електронний ресурс алів Всеукраїнської науково-пош ність навчального закладу в умова 2012. – Режим доступу : ht movana_dijalnist_navchalnogo_zaklad ha/2-1-0-47.

2. Мунтян В.С. Мотиваційно- ного виховання і здорового способу ім. М.П. Драгоманова. Науково-п

...ою адаптації їх до нової педагогічної парадигми в результаті отримання ... здоров'я та безпеку життєдіяльності.

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра шифр і галузь знань 01 ... код і найменування спеціальності – 014 Середня освіта (за предметними ...аціями) Основи здоров'я та Фізична культура включає: цикл загальної ...ки, який складається, виходячи із нашого навчального плану із двох циклів – ...ної та соціально-економічної підготовки і природничо-наукової; цикл ...ної підготовки в нашому навчальному план позначений як Цикл професійної ...ичної підготовки. Дисципліни всіх трьох циклів підготовки будуть впливати на ...ність формування особистості вчителя основ здоров'я та фізкультури. ...лад, цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки за рахунок ...н культурологічного спрямування забезпечуватиме формування певного рівня ...ньої культури майбутнього фахівця, надасть студентам знання про: зміст, ... та закономірності історичного розвитку української культури; основні ... розвитку природи та всіх сфер суспільства; роль особистості в історичному ... та суспільних відносинах характерних для сучасної цивілізації; особливості ...го розвитку українського суспільства та його інтеграції у світову спільноту. ...ики також мають набути необхідний рівень знань з української та іноземної ... професійним спрямуванням. Дисципліни циклу природничо-наукової підготовки ... забезпечити необхідне підґрунтя для подальшого засвоєння студентами ...ійно-орієнтованих дисциплін, а також формування наукового світогляду. Для ...них фахівців з основ здоров'я та фізкультури такими дисциплінами є біологічні, ...посередньо стосуються людини і процесів її життєдіяльності. Вони повинні ...чити природничо-наукову підготовку студентів: знання про будову органів, ... систем організму, фізіологічні та біохімічні механізми їх функціонування у ... при патології та під час фізичних навантажень, санітарно-гігієнічні умови, ...і для нормальної життєдіяльності. Професійна та практична підготовка має ...ти блок психолого-педагогічних дисциплін, та дисциплін, що забезпечують ...вання готовності до здійснення валеологічної та подальшої професійної ...сте.

З огляду на Указ Президента України №42/2016 від 9 лютого 2016 року «Про ...альну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 ... «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» цілком доцільним ... вважається поєднання підготовки вчителів основ здоров'я на факультетах ...о виховання разом зі спеціалізацією 014.12 «Фізична культура». Вчителі ...ої культури мають достатню теоретичну базу з природничих дисциплін і ...чні навички здоров'язбережувальної діяльності, які дозволять їм вдало ...ати спеціалізацію «Основи здоров'я».

Література

1. Єжова О.О. Здоров'яспрямована діяльність в навчальних закладах : ... і практика [Електронний ресурс] / О.О. Єжова // Електронний збірник ...алів Всеукраїнської науково-пошукової конференції «Здоров'яспрямована ...ність навчального закладу в умовах превентивного виховного середовища» – ...2012. – Режим доступу : http://koippo414.at.ua/load/zdorov_39_ja/zdorov_...movana_dijalnist_navchalnogo_zakladu_v_umovakh_preventivnogo_vikhovnogo_sere...ha 2-1-0-47.

2. Мунтян В.С. Мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до навчання, ...ого виховання і здорового способу життя / В.С. Мунтян // Науковий часопис ... ім. М.П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /

Фізична культура і спорт. – К. : в-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. – Вип. 3К (45
С. 182–189.

ROZWIJANIE ZDOLNOŚCI I ZAINTERESOWAŃ PRZYRODNICZYCH UCZNIÓW W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM

O. Zamecka-Z
Piotrkow Trybunalski, P

Streszczenie

Artykuł dotyczy wspomagania rozwoju zdolności przyrodniczych dzieci. Au
proponuje zajęcia w terenie oraz wykorzystanie różnorodnych metod aktywizujących
procesie dydaktyczno-wychowawczym jako najbardziej efektywnych sposobów poznaw
przyrody i rozwijania inteligencji i zainteresowań przyrodniczych dzieci w w
wczesnoszkolnym.

„Każde dziecko jest zdolne, ale nie ma dwojga dzieci zdolnych w ten sam spo
[1, s. 11], motto to powinno być drogowskazem dla nauczyciela edukacji wczesnoszko
który w procesie dydaktyczno-wychowawczym powinien rozwijać zdolności uc
podtrzymywać motywację do uczenia się, rozwijać zainteresowania oraz kreatyw
Fundamentem teoretycznym tego twierdzenia jest teoria inteligencji wielorakich Ho
Gardnera, według której istnieją inteligencje wielorakie. Jednostki różnią się między
profilem inteligencji z którym się rodzą. Inteligencje te determinowane są przez czy
środowiskowe, które sprzyjają ich rozwojowi lub nie w zależności od kontekstu, w k
żyje dana jednostka, które można kształtować i rozwijać, co zwiększa mozliwości uc
się dzieci, dlatego też szkoła powinna stwarzać odpowiednie warunki dla ro
indywidualnych zdolności uczniów [2, s. 27]. Gardner wyróżnił następujące ro
inteligencji: językowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, muzy
przyrodnicza, interpersonalna, intrapersonalna, kinestetyczna [3, s. 9]. Według tej teorii
jednostka posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopni. Intelig
wielorakie tworzą profil inteligencji niepowtarzalny dla innych jednostek. Intelig
wielorakie można rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia za pomocą różnorodnych
Właściwa organizacja środowiska szkolnego i domowego sprzyja rozwojowi intel
wielorakich. Sama szkołą nie jest w stanie zaspokoić potrzeb edukacyjnych dziecka.
też należy włączać różne instytucje i placówki edukacyjne do realizacji zajęć dydakt
wychowawczych i stymulowania rozwoju inteligencji. Konieczna jest współpraca szk
środowiskiem rodzinnym i społecznym. Aby rozwijać poszczególne inteligencje przyd
różnorodne metody nauczania m.in. takie jak: wykład, praca z tekstem, rozmowa, d
pokaz, demonstracja, gry dydaktyczne, zabawy, drama, obserwacja, doświad
eksperyment.

Rozwijanie zdolności i zainteresowań przyrodniczych uczniów najlepiej spraw
w kontakcie z naturalnym środowiskiem. Do najbardziej wartościowych spo
poznawania przyrody należą metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy, poprze
aktywizujemy uczniów, wzbudzamy zaciekawienie, rozwijamy samodzielność, po
motywację do uczenia się, przekształcamy wiedzę bierną w czynną, rozwijamy m
umożliwiamy zastosowanie poznanych wiadomości w praktyce [4, s. 135].

Zadania te najlepiej realizować poprzez organizowanie wycieczek i spacerów
w terenie, tworzenie projektów edukacyjnych, obserwacje, doświadczenia i eksper
przyrodnicze, ekspresję artystyczną np. dramę oraz poprzez gry i zabawy dydaktyczne.

Jedną z wartościowych form edukacji terenowej jest edukacja leśna, któ
na współpracy przedszkoli i szkół z Lasami Państwowymi a konkretnie z nadleśni
Polega ona na organizowaniu edukacji przyrodniczej w kontakcie z naturą ta

...karmianie ptaków i zwierzyny łown
...wka", „ Grzybobranie", „ Dzień Zien
...mierzają trasy ścieżek edukacyjnych wy
...ych obserwują i poznają różne gatunki
...ają rośliny trujące, rośliny dróg po
...owych dzieci mogą skorzystać z bogat
...ujących się przy nadleśnictwach. Prow
...ch uczniowie mogą poszerzyć swoją
...rzat. Do tego celu służą np. zainstalow
...izby wyposażone są w bogaty sprzęt
...odniczych. Na terenie nadleśnictw są
...rzone w tabliczki z nazwami gatunko
...wziąć udział w różnorodnych grach, z
...rzat i przyklejanie ich pod odpowiednim
...odpowiednich gatunków drzew; od
...znawanie ..szyszek, pędów przez dotyk [
Inną ciekawą formą edukacji tereno
...wanie jakiegoś przedsięwzięcia, k
...em. Ważne jest wspólne opracowanie
...ych realizacji zadań. Efekt tych działa
... z innych klas.

W ramach metody projektów można
- Organizować wyprawy jako formy ba
poznawaniu różnorodnych roślin rosn
...spodarowanym – nieużytkach;
- zachęceniu dzieci do podjęcia działań
...ska (np. przygotowywanie pokarmu dl
- pracy metodą „burzy mózgów" po
... wykorzystywanie odpadów papie
...ego i materiału wykorzystywanego w p
- sporządzaniu przewodników tematyc
...czeń (lub grupa) wykonuje prace związ
...przygotowuje je w sposób wybrany p
...wydawana cyklicznie
- ...ięciu opieką roślin występujących
...my przyjaciel" – drzewo, krzew, kwia
...mienione wyżej przykładowe metod
... są propozycją metodyczną dla nau
...-dydaktyczno-wychowawczym powinn
... dziecka, jego potrzeby, zaintereso
... zależy od zaangażowania i współpra
...przygotowania i kompetencji do prowadz

Bibl

1. R. Fisher, Lepszy start, Dom Wyd
2. H. Gardner, Inteligencje wielorak
3. J. Faliszewska, Odkrywam sieb
...szkolnej w klasach I-III szkoły podstaw
4. M. Kędra. Doświadczanie świata.
...rszawa 2014, s. 135.